

του **Δημήτρη Μπελαντή**

Η διαμόρφωση της ΛΑΕ σε μετωπικό πολιτικό φορέα είναι ούτως ή άλλως μια πολύ δύσκολη, ατελής και αντιφατική διαδικασία. Προχωρά εξαιρετικά αργά και με μεθόδους φτωχές και ασαφείς, αλλά δεν είναι ακόμη σωστό να προδικάσει κανείς την τελική έκβαση.

Πρόκειται για μια διαδικασία, η οποία μπορεί να αποδώσει καρπούς ή να οδηγηθεί αργά αλλά σταθερά προς την ματαίωση. Αυτό δεν έχει κριθεί ακόμη, αν και ο πολιτικός χρόνος δεν είναι ποτέ απεριόριστα διαθέσιμος.

Σε κάθε περίπτωση, ένα Μέτωπο, με βάση την ιστορική και πολιτική εμπειρία του μακρού 20ου αιώνα, προϋποθέτει υπαρκτά πολιτικά κόμματα ή έστω πολιτικές οργανώσεις, οι οποίες πραγματικά συμμαχούν και από τα πάνω και από τα κάτω και ενώνουν τις δυνάμεις τους προς έναν στόχο. Μιλώντας για το Ενιαίο Μέτωπο, στην πραγματικότητα δεν πολυπήρξαν πολλές περιπτώσεις Ενιαίων Μετώπων (ΕΜ), όπως τα είχε συλλάβει η θεωρητικοποίηση της ηγεσίας της Κομμουνιστικής Διεθνούς το 1921-1922: λίγες οι ιστορικές εξαιρέσεις, όπως κάποιες συμμαχίες στην Ευρώπη κατά την δεκαετία του 20 των ΚΚ με αριστερούς σοσιαλιστές, η συμμαχία κομμουνιστών και αριστερών σοσιαλιστών στην Ιταλία στον μεσοπόλεμο και μετά τον Β΄ΠΠ, μεταξύ Τολιάτι και Νένι, ή η Λαϊκή Ενότητα στην Χιλή ή οι πιο ταξικές και αριστερές όψεις των εθνικοαπελευθερωτικών μετώπων του τύπου ΕΑΜ στην Κατοχή κ.α.). Κυρίως υπήρξαν τα περίφημα Λαϊκά Μέτωπα (ΛΜ) με κάποιες θετικές και κυρίως κάποιες αρνητικές όψεις, σχηματισμοί πιο αστικοδημοκρατικοί/καθεστωτικοί από ό,τι τα προβλεπόμενα ΕΜ και σχηματισμοί πρακτικά εγκατάλειψης της επανάστασης. Σε κάθε περίπτωση, το ΕΜ ή ακόμη και το ΛΜ προϋποθέτει σχετικά σύμμετρες και ισορροπες ποσοτικά και ποιοτικά δυνάμεις και με πραγματική πολιτική και κοινωνική υπόσταση και

ζωή.

Σήμερα, εντός της ΛΑΕ, μόνο το Αριστερό Ρεύμα έχει καθαρά αριθμητικά/ποσοτικά ένα δυναμικό, που θα μπορούσε κάποιος να ονομάσει σοβαρά δίκτυο ή βάση πολιτικής οργάνωσης. Ακολουθεί η ΔΕΑ, οι ΑΡΑΝ, Παρέμβαση, ΑΡΑΣ, ΚΤ κ.α. οι οποίες πιο πολύ είναι μικρά πολιτικοοργανωτικά δίκτυα ακτιβιστών και στελεχών με μια πιο συγκροτημένη και συνεκτική ιδεολογική αναφορά από ό,τι το ΑΡ, παρά πραγματικές και κοινωνικά γειωμένες πολιτικές οργανώσεις, αν θέλουμε να μην αναγάγουμε την πολιτική οργάνωση σε έναν σκέτο βολонταρισμό. Είναι δίκτυα που σε κάποιο βαθμό δεν μπορούν να υπάρξουν ή δεν θέλουν πια να υπάρξουν χωρίς να ακουμπούν «κάπου» στην πολιτική σκηνή ή να φαντασιώνονται ότι ακουμπούν. Επίσης, είναι φαντασματικές συνέχειες ρευμάτων του μαρξισμού, σημαντικών στην εποχή τους, τα οποία σήμερα έχουν μέσα από μια μεγάλη διαδρομή αποδυναμωθεί/εξαχνωθεί/ ή και εξαφανισθεί τόσο στην Ελλάδα όσο και διεθνώς και δεν δείχνουν να θέλουν κάτι πολύ παραπάνω από την ιστορική τους δικαίωση και «συμβολική παράταση ζωής».

Άρα, αν λέγαμε ότι η ΛΑΕ είναι Μέτωπο, ουσιαστικά αυτό θα πήγαινε προς την λογική του «Μετώπου» γύρω από το Κόμμα-ΑΡ, του τρόπου που έστηνε παλιά τα «Μέτωπα» το ΚΚΕ, δηλαδή μια ψευδοσυμπείρωση της πιο μεγάλης δύναμης και κάποιων συμμάχων της, μια συμμαχία στην ουσία της πιο μεγάλης δύναμης με τον διευρυμένο εαυτό της (αυτό δεν ήταν το ΕΑΜ, καθώς το ΕΑΜ είχε πραγματική εσωτερική ζωή και πραγματικούς δεσμούς συνεργασίας μεταξύ των κομμάτων του, όπως φάνηκε με την διάσπασή του μετά το 1945). Άλλωστε, δεν είναι τυχαίο ότι η ΛΑΕ ιδρύθηκε -ίσως και αναγκαστικά- από μια εσωτερική διαδικασία αποκλειστικά του ΑΡ την 22/8/15 στον Κεραμεικό.

Αυτό, λοιπόν, είναι ένα «ψευδομέτωπο», αν θέλουμε να είμαστε αυστηροί πολιτικά και θεωρητικά. Αυτό το «ψευδομέτωπο» διατηρεί σήμερα κάποια πολιτική αξία, περιορισμένη όμως μέχρι τώρα. Στον βαθμό που αυτό το «Μέτωπο» έχει κάποιες στοιχειώδεις προγραμματικές θέσεις (αν και πολύ ατελείς), θα μπορούσε να προσπαθήσει να εκπονήσει και ιδίως να γειώσει κοινωνικά ένα σχέδιο πολιτικής ανατροπής σε συμμαχία και με άλλες δυνάμεις. Πράγμα απολύτως αναγκαίο στην παρούσα πολιτική συγκυρία. Όμως, αυτό δεν το βλέπουμε να γίνεται. Αυτό που γίνεται είναι βασικά μια σκιαμαχία «συμβόλων» και «συμβολογράφων» πιο πολύ παρά ιδεών και στρατηγικών (συμβόλων που βάζουν σε άγωνα κουτάκια τις πλούσιες αντιφάσεις του καιρού μας και αποτρέπουν την γνήσια ανασύνθεση της μαρξιστικής Αριστεράς και του ΚΚ, -π.χ. εδώ οι «εθνικοανεξαρτησιακοί» ή οι «σοσιαλπατριώτες» και εκεί οι «αντικαπιταλιστές», σαν να έχουμε ομάδες ποδοσφαίρου ή τοπικούς συλλόγους), μια σκιαμαχία γραφειοκρατικών ηγεσιών πιο πολύ για το μοίρασμα

μιας ανίκανης, ασπόνδυλης και μη δημοκρατικής ηγεσίας/πίττας, η οποία διστάζει τόσο πολύ να πάει σε σώμα, αν δεν είναι 100 % σίγουρη ότι θα το ελέγξει από κοινού ή κατά μόνας. Η λύση απέναντι σε αυτόν τον δισταγμό είναι είτε η γελοιότητα της διαρκούς αναβολής είτε ψυχαναλυτικά η μετατροπή του συμπλέγματος ή της μανίας ασφυκτικού ελέγχου σε επιτελεστική παραλυτική νεύρωση (κάτι σαν την αγωνία του τερματοφύλακα μπροστά στο πέναλτι) είτε, στην καλύτερη περίπτωση, η προετοιμασία ενός σώματος χωρίς σοβαρή προγραμματική εισήγηση και χωρίς οργανωμένη δομή δημοκρατικού διαλόγου, άρα, ενός σώματος ανάπηρου. Δηλαδή, κάτι κάπως λιγότερο δημοκρατικό από το ΚΚΕ.

Σε αυτήν την διαδικασία, το ΑΡ θα μπορούσε να παίξει έναν πραγματικά χρήσιμο ηγετικό ρόλο, αν το επεδίωκε. Θεωρητικά μιλώντας, παρά πρακτικά. Θα έπρεπε, όμως, να κάνει κάποια πράγματα, τα οποία εκ της φύσεώς του, όπως έχει στον χρόνο διαμορφωθεί, και εκ των πολιτικών του ορίων αδυνατεί σήμερα να τα κάνει. Τα μετράω σε επτά βήματα ή σημεία.

- Θα έπρεπε να πραγματοποιήσει έναν σοβαρό πολιτικό απολογισμό για την συμμετοχή του στον ΣΥΡΙΖΑ, ιδίως ως προς την εμπειρία της Αριστερής Πλατφόρμας και την εμπειρία της συμμετοχής των στελεχών του στην κυβέρνηση. Έναν απολογισμό δεκαετίας και όχι δεκαμήνου. Θα έπρεπε να τοποθετηθεί και πάνω στις μεγάλες ιστορικές ευθύνες και της ίδιας της αριστερής αντιπολίτευσης στον ΣΥΡΙΖΑ, στις καμπές που αυτή έκανε λάθος. Αυτό το πρώτο σημείο το ΑΡ δεν θέλει σαφώς να το πραγματώσει. Στο εισηγητικό κείμενο για την επικείμενη Συνδιάσκεψη του ΑΡ δεν υπάρχει ίχνος συγκροτημένης αυτοκριτικής.
- Θα έπρεπε να προτείνει ένα σοβαρό μεταβατικό σοσιαλιστικό σχέδιο, όπου η ρήξη με το δυτικό ιμπεριαλιστικό σύστημα, η μονομερής διαγραφή του χρέους και η πρώτη ρήξη με όψεις των καπιταλιστικών σχέσεων (το ένα δεν αντιβαίνει στο άλλο, αντίθετα μάλιστα, μόνο κάποιοι πούροι οπαδοί της θεωρίας των σταδίων ή κάποιοι μπαρουτοκαπνισμένοι «διεθνιστές» το αμφισβητούν), στηριγμένη σε πραγματικές κοινωνικές δυνατότητες και όχι σε κραυγές ή ρητορείες, θα εξηγούνταν πειστικά στην κοινωνία και θα επικοινωνούσε με τις δικές της κινήσεις, ανάγκες και πρωτοβουλίες, ιδίως με αυτές της τάξης της μισθωτής εργασίας. Επίσης, θα συνδεόταν με διεθνείς ανησυχίες, πρωτοβουλίες και κινήματα. Η θεμελίωση θα έπρεπε να είναι πολιτικά

αποφασιστική αλλά και τεχνικά συγκροτημένη με σοβαρό τρόπο. Η έξοδος από το ιμπεριαλιστικό σύστημα δεν είναι η πόση «ενός ποτηριού νερού» ή απλώς το τύπωμα χαρτονομισμάτων, αν έχουμε μελάνι και χαρτί. Θα έπρεπε η εκπόνηση ενός τέτοιου προγράμματος να αναμετρηθεί με τις κοινωνικές, ταξικές και πολιτιστικές μορφές του ύστερου καπιταλισμού, στην Ελλάδα αλλά και διεθνώς, κάτι που στις αναλύσεις μας είναι απολύτως ανύπαρκτο αλλά υπαρκτό στην «πραγματικά υπαρκτή κοινωνία». Μιλάμε για τον καπιταλισμό, σαν να ζούσαμε το αργότερο το 1970, το κάναμε στον ΣΥΡΙΖΑ, το κάνουμε και τώρα, τίποτε δεν «άλλαξε» στις αναλύσεις μας. Το 1970 μου αρέσει πολύ ως αισθητική ή κινηματογραφική στάση, αλλά ζούμε (δυστυχώς) ήδη στο 2016. Αυτό το δεύτερο σημείο, το προγραμματικό και κοινωνικά ερευνητικό, το ΑΡ δεν θέλει ούτε μπορεί να το πραγματώσει με σοβαρότητα, δεν μπορεί καν να το ψαύσει. Οι κειμενογράφοι του μιλάνε για «ευκολίες των άλλων» αλλά και οι ίδιοι, δυστυχώς, από «τις ευκολίες» ξεκινούν και σε αυτές καταλήγουν. Και δεν είναι θέμα προσωπικής ανικανότητας.

- Θα έπρεπε να τοποθετηθεί σοβαρά απέναντι στην ίδια την δική του Ιστορία, να ξεκόψει από τα αντιμονοπωλιακά-αντιιμπεριαλιστικά στάδια, το «ηρωϊκό ΚΚΕ» της μεταπολίτευσης (που όπως και το Εσωτερικό ήταν κόμματα ανάσχεσης του λαϊκού ριζοσπαστισμού, πολύ περισσότερο από το πρώτο ΠΑΣΟΚ) από τον φλωρακισμό και τον τζανετακισμό του «αρχικαπετάνιου», από το κλείσιμο του ματιού στην απολύτως ανύπαρκτη από το '28 ως το '89 «σοσιαλιστική οικοδόμηση στην ΕΣΣΔ» και στον σταλινισμό, να διαλεχθεί δημιουργικά με τα άλλα μαρξιστικά ρεύματα, ιδίως αυτά του δυτικού μαρξισμού, όσο και όπως αυτά υπάρχουν ακόμη στον πραγματικό κόσμο, να μιλήσει για την επικαιρότητα του σοσιαλισμού ακριβώς λόγω της δομικής κρίσης του κεφαλαίου. Αυτό το τρίτο σημείο, της ιστορικής αναζήτησης και ιστορικού απολογισμού των κομμουνιστών, είναι όχι μόνο πέρα από τα όρια του ΑΡ, είναι κάτι που στην παρούσα ηγεσία και ιδίως στον στενό πυρήνα της φαντάζει απλώς ως «εξωγήινο». Σημαίνει ότι το ΑΡ, ιδίως η ηγεσία του, θα καταλάβαινε σε βάθος ότι το Τείχος όντως έπεσε το '89. Ή μήπως δεν έπεσε;
- Θα έπρεπε να προτείνει την αποκατάσταση ή πάντως την εκ νέου διαμόρφωση μιας συλλογικής δημοκρατικής μορφής στην ΛΑΕ με εκλεγμένα όργανα και ανοιχτές στην διαφωνία και την σύνθεση πολιτικές διαδικασίες, με συλλογική ενιαία ηγεσία και με

απομάκρυνση από αυτό που η κοινωνία δικαίως με απέχθεια χαρακτηρίζει «επαγγελματική πολιτική» τόσο εντός του όσο και εντός της ΛΑΕ -και που καμία σχέση δεν έχει με τον «μπολσεβικισμό», παλιό ή νέο ή δήθεν το «Τι να κάνουμε». Οι επαγγελματίες του Λένιν δεν κάθονταν σε γραφεία, δεν φλυαρούσαν σε διαδρόμους, αλλά στέκονταν οικειοθελώς μπροστά σε εκτελεστικά αποσπάσματα. Άρα, το ΑΡ θα έπρεπε να συνταξιοδοτήσει ραγδαία ένα μεγάλο ποσοστό των ηγετικών του στελεχών και μάλιστα ανεξαρτήτως ηλικίας, να στείλει πολλά από τα στελέχη του στο «τιμητικό προεδρείο», να καταργήσει τις επετηρίδες, να τολμήσει ένα πολιτικό και ανθρώπινο μπινγκ-μπανγκ, ένα μεγάλο άνοιγμα στο ίδιο και στην ΛΑΕ. Αυτό το τέταρτο σημείο, αν κάποτε θα ήταν πολύ δύσκολο για το ΑΡ και θα άξιζε να το προσπαθήσει ως διακύβευμα -όπως ιδίως στην περίοδο 2012-2015-, σήμερα είναι ένα καθήκον απολύτως ανέφικτο και μη κατορθωτό για το υπαρκτό ΑΡ και την υπαρκτή ηγεσία του. Όμως, αυτό που δεν μπορείς να κάνεις στον οίκο σου, γιατί να σε εμπιστευθούν οι άλλοι να το κάνεις σε όλη την κοινωνία; Εκεί θα τα κάνεις καλύτερα;

- Θα έπρεπε να δημοσιοποιήσει σε όλα τα επίπεδα τις εσωτερικές συζητήσεις στον ΣΥΡΙΖΑ και την κυβέρνηση κατά το πρώτο εξάμηνο του 15. Να κάνει αυτό που έκανε ο Λένιν το 17, να δημοσιοποιήσει τα «πρακτικά αυτών των διαλόγων» στο κοινό. Όσο και όπως τα στελέχη του, ιδίως οι υπουργοί και βουλευτές, τους βίωσαν. Και αυτό το πέμπτο βήμα φαντάζει εξαιρετικά δύσκολο σε μια τάση με πολύ έντονη την γραφειοκρατική διαμόρφωση και αποστέωση, τόσο έντονη που ακόμη και η ακατανόητη «σιωπή» για το παρελθόν να μοιάζει ακόμη ως αναγκαία.
- Θα έπρεπε να φύγει από την ψευδαίσθηση της πολιτικής οργάνωσης, κάτι που έτσι κι αλλιώς δεν μπορεί να το κάνει με σοβαρό τρόπο, αφού δεν διαθέτει καν ολοκληρωμένη πλατφόρμα ή ιδεολογική πυξίδα για κάτι τέτοιο (χωρίς να σημαίνει ότι αυτός ο αναγκαίος όρος είναι και επαρκής -είδαμε και αυτούς που την «διαθέτουν»). Συνεπώς, θα έπρεπε να λειτουργήσει ως συνθετική και ανασυνθετική πολιτική τάση εντός της ΛΑΕ.
- Θα έπρεπε να κόψει τώρα τον/τους ομφάλιο/ους λώρο/ους με τον ΣΥΡΙΖΑ, τον

πραγματικό και τον φανταστικό. Δηλαδή, με απλά ελληνικά, σπάσιμο με την παράταξη της κ. Δούρου στην Περιφέρεια Αττικής, ανάπτυξη του αντικυβερνητικού λόγου και πρακτικής όπου υπάρχουν κοινές παρατάξεις με τον ΣΥΡΙΖΑ και πλήρης διαχωρισμός από τους συνδικαλιστές του ΣΥΡΙΖΑ τελικά, σαφής πολιτικοοργανωτικός διαχωρισμός από στελέχη του που πατάνε σε δύο ή περισσότερες βάρκες χωρίς δισταγμούς, αλλαγή γραμμής σε σχέση με το δήθεν ορατό μιας νέας αριστερής διακυβέρνησης και οριστική στροφή στο δυνάμωμα της κοινωνικής αντιπολίτευσης και στο «σαμποτάζ» κατά των μνημονιακών κυβερνήσεων. Το ΕΜ, ακόμη και αν μπορεί να υπάρξει υποθετικά, δεν οδηγεί αναγκαστικά και μάλιστα ανεξάρτητα από τον πραγματικό ταξικό συσχετισμό στην ή σε κάποια κυβέρνηση της Αριστεράς. Η εμπειρία του ΣΥΡΙΖΑ, που ήταν ένα κόμμα-μέτωπο, το απέδειξε. Μπορεί να οδηγεί- και πράγματι δεν υπάρχει άλλος δρόμος τώρα - σε μακροχρόνια αντιπολιτευτικές συμμαχίες και πολιτικές ενότητες στην Αριστερά, ωστόσο αλλάξει πραγματικά και όχι φαντασιωσικά ο ταξικός συσχετισμός δύναμης. Επίσης, η λογική μιας βραχυπρόθεσμης κυβερνητικής λύσης τύπου «ΣΥΡΙΖΑ 2» ερήμην των συσχετισμών κρατά το ΑΡ και την ΛΑΕ κοντύτερα στον ΣΥΡΙΖΑ από ό,τι θα έπρεπε. Όμως, πιθανότατα, η ρήξη με τον ΣΥΡΙΖΑ θα έβαζε και ένα ζήτημα υπαρξιακού επανακαθορισμού σε σχέση με αυτή καθ' εαυτήν την φθαρμένη και υπό επανεξέταση έννοια της «Αριστεράς». Πράγματα δηλαδή πολύ δύσκολα ακόμη και για πολύ ικανότερους παίκτες από την υπαρκτή ηγεσία του ΑΡ.

Με δεδομένο ότι αυτά τα επτά βήματα, αναγκαία στο σύνολό τους, δεν πρόκειται να πραγματοποιηθούν από την ηγεσία του ΑΡ, όπως και αν συνεχίσει να προσδιορίζεται ως μορφή το ΑΡ, η συζήτηση για το πώς θα ονομάζεται στο εξής αυτή η δικτύωση δεν έχει κανένα πρακτικό ενδιαφέρον και καταντάει βυζαντινισμό ή σχολαστικισμό. Πρόκειται για κάτι παραπλήσιο προς το «φύλο των αγγέλων».

Τα επτά αυτά βήματα ή σημεία είναι απολύτως αναγκαία για όποιον/αν αναφέρεται στην ανάγκη μιας ριζοσπαστικής κομμουνιστικής Αριστεράς στην Ελλάδα και την Ευρώπη. Για όποιον/α έχει απλώς μάτια και πολιτικό ένστικτο, αυτά τα καθήκοντα υπερβαίνουν αντικειμενικά κατά πολύ τις δυνατότητες του Αριστερού Ρεύματος και βασικά της υπαρκτής και ιστορικής ηγεσίας του. Δεν έχει ιστορικά καμία σημασία αν ο κόσμος του ΑΡ αυτό το έχει αντιληφθεί στην πλειοψηφία του ήδη ή θα το αντιληφθεί δυσάρεστα στην πορεία. Δεν πρέπει να διαθέσουμε, όσοι καταλαβαίνουμε τι συμβαίνει, άλλο χρόνο ή ψυχική διάθεση σε στείρες και όχι πραγματικά συλλογικές διαδικασίες. Η κατάσταση γύρω μας είναι πρωτότυπη και χρειάζεται πρωτότυπα υλικά, πολιτικά, θεωρητικά και ανθρώπινα. Ό ο κύκλος του Αριστερού Ρεύματος έχει πια κλείσει οριστικά, ακόμη και αν μια ακόμη ομαδοποίηση της Αριστεράς θα συνεχίσει να λέγεται για απεριόριστο μελλοντικό χρόνο «Αριστερό Ρεύμα», όπως κάποιοι

άλλοι θα νομίζουν ότι συνεχίζουν ανένα το έργο του Τρότσκυ ή του Μάο ή του Λένιν ή του ίδιου του Ιησού Χριστού. Συνεπώς, η συνέχιση της στράτευσης στο ΑΡ δεν έχει πλέον απολύτως κανένα νόημα-τουλάχιστον για εμένα προσωπικά. Υπήρξε μια ενδιαφέρουσα εμπειρία, αλλά ως προς το πρόσωπό μου δεν έχει επαρκείς λόγους συνέχειας. Τελείως διαφορετικό είναι το ζήτημα της συμμετοχής και παρέμβασης στην ΛΑΕ, το οποίο είναι - ακόμη- πολιτικά ανοιχτό. Όπως έγραφε κάποτε ο Μίλαν Κούντερα, η ζωή είναι αλλού -και εννοώ την ζωή ως αμιγώς αφηρημένη οντότητα.

exodospress.gr